

GŁOS PORANNY

DZIENNIK SPOŁECZNY, POLITYCZNY I LITERACKI

Redakcja i Administracja Piotrkowska Nr. 101. — Redaktor przyjmuje od godz. 5 ej — 7-ej wieczorem.

Cena 25 groszy

Telefony: Redakcja Nr. 144-44 Administracja i Ekspedycja Nr. 177-77 Nr. konta P.K.O. 66.155 i 64730

Sprawa brzeska w sejmie

Opozycja -- po złożeniu oświadczeń -- opuściła demonstracyjnie posiedzenie komisji Minister Michałowski zapowiedział wyjaśnienie szczegółów brzeskich

Komisja budżetowa sejmku przystąpiła wczoraj do rozpraw nad budżetem ministerstwa sprawiedliwości.

Endecja nieobecna!

Posłowie z klubu narodowego, zasiadający w komisji budżetowej, nie wzięli udziału we wczorajszym posiedzeniu.

Ta nieobecność była wyrazem stosunku klubu narodowego

do osoby ministra Michałowskiego, który w sprawie brzeskiej występował jako prokurator.

Przedstawiciele innych klubów opozycyjnych przybyli na posiedzenie. Między innymi z klubu socjalistycznego

obecni byli więźniowie brzescy, posłowie Dubois i Ciołkosz.

Z ramienia rządu uczestniczy w obradach minister sprawiedliwości Michałowski i wiceminister Sieczkowski.

nował, w porozumieniu z rządem, następujące zmiany: wydatki biurowe (w dziale drugim) ulegają redukcji o 100.000 zł., a wydatki sądowe o 300.000 zł. Wydatek na wyżywienie więźniów jest zmniejszony o jeden milion złotych, a w budżecie

nadzwyczajnym kredyty na budowlę w dziale więziennictwa proponuje mówca zmniejszyć o 100.000 zł. Wnioski referenta zmierzają do zmniejszenia budżetu ministerstwa sprawiedliwości o sumę 1.500.000 złotych.

wicielem „Expressu Porannego” stanowczo stwierdził, że denuncjacja o złem traktowaniu więźniów są nieprawdziwe i mają na celu fałszowanie opinii, że więzienie odpowiada wszelkim wymaganiom i że sam widział czterech byłych posłów, jak spacerowali, ujawszy się pod ręce. W końcu, że nie są od siebie izolowani, lecz utrzymują z sobą kontakt.

Teraz więźniowie są na wolności i żaden z nich nie przypomina sobie tego sielankowego spaceru. P. Michałowski, który miał wgląd w regulamin, mógł się dowiedzieć, że więźniowie mieli obowiązek spacerowania tylko według cel i z rękami założonymi za plecy. Co do regulaminu, to p. prokurator Michałowski mówił, że jest to normalny, typowy regulamin więziennicy śledczego. Ale tymczasem regulaminów, który wisi w każdej celi, miał specjalny tytuł i podpis komendanta Bierackiego. Jakie rozporządzenie pana prezydenta Rzeczypospolitej tej upoważnia pułkowników do wydawania takich osobnych regulaminów więziennych? Pomijam już problemat prawny, dlaczego sędzia Demant, jako sędzia sądu apelacyjnego, podlegał prokuratorowi sądu okręgowego?

Ale jest inny fakt. P. Demant, który, według oświadczenia prokuratora Michałowskiego w prasie, miał możliwość kontroli więzienia, dn. 10 października wyraził zgodę formalną na dostarczenie więźniom przedmiotów codziennego użytku, które nawet wyliczył szczegółowo. Te posyłki wysłano. Żony i rodziny więźniów otrzymały pokwitowanie przez kierownictwo więzienia. Jest to dokument wyjątkowy, pisany ołówkiem i podpisany jedną literą z dodatkiem „major”. Te posyłki nie były dostarczone.

Posłowie Kiernik, Libermann i Dubois komunikowali p. Demantowi, że są traktowani w sposób niezwykle i p. Demant odpowiedział p. Kiernikowi, że powie o tem prokuratorowi. Jednak nie było żadnej konse-

(Dokończenie na str. 3-ej)

Budżet sprawiedliwości

Etat sędziów i prokuratorów jest niewystarczający

Referat o budżecie ministerstwa sprawiedliwości wygłosił pos. Seidler (BB.), który omawiał prace ministerstwa w zakresie wymiaru sprawiedliwości. Obecny

etat sędziów i prokuratorów wynosi 3.812, aplikantur jest 1.003.

Etat ten jest niewystarczający, czego dowodem stała wznowienie się ilości spraw w sądach grodzkich i okręgowych. Gdy w r. 1925 sądy grodzkie zajmowały się 5.196.000 sprawami, to już w r. 1929 sądy grodzkie obciążone są 6.700.000 sprawami. Niewątpliwie i rok ubiegły wykazuje zwykłą.

Ilość spraw, obciążających sądy okręgowe, wynosi rocznie przeciętnie ponad 700.000.

Nie dziwnego zatem, że przy tym stale wzrastającym nawale spraw, przy którym na jednego sędziego grodzkiego przypadało około 4.000 spraw, a na jednego sędziego okręgowego 700 spraw rocznie, o szybkości w wymiarze sprawiedliwości mowy być nie może. Koniecznym byłoby

powiększenie etatu sędziowskiego o jakie 300 stanowisk, co jednakże w warunkach obecnych jest niewykonalne.

Referent zaznacza, że wobec wygaśnięcia mocy art 284 ustawy organizacyjnej,

obowiązuje w pełni sędziowska nieusuwalność

co do wszystkich kategorii sędziów.

Przesiedlanie się adwokatów

Następnie mówca omawiał sprawę rekonstrukcji ksiąg gruntowych, oraz sprawę adwokatury, zaznaczając, iż jest zupełnie zrozumiałe, że adwokatura w Małopolsce domaga się swobody przesiedlania. Referent zdaje sobie jednak sprawę, że wolność przesiedlania nie uzdrowi stosunków, panujących w adwokaturze.

Mówca podnosi, że w adwokaturze zaznacza się masowy napływ sił, gdy tymczasem liczba adwokatów powinna odpowiadać faktycznej potrzebie społeczeństwa. Granice w tym kierunku musiałaby zakreślić specjalna ustawa.

1 więzień na 1000 mieszkańców

Następnie mówca omawiał pokrótce stan więziennictwa w Polsce, zaznaczając, że przeciętna cyfra zaludnienia więzień wynosiła w r. 1930 — 33.000,

co mniej więcej odpowiada 1 pro mille ogólnej cyfry ludności. Liczba nieletnich przestępców do 17 roku życia wynosi przeciętnie około 900, a procent recydywistów 11 proc. ogólnej cyfry więźniów.

Redukcje w porozumieniu z rządem

Po omówieniu strony cyfrowej budżetu, referent zaproponował,

Dyskusja w sprawie brzeskiej

Przemówienia przedstawicieli opozycji

Przystąpiono do dyskusji. Imieniem klubu posłów i senatorów chłopskich.

pos. Wyrzykowski złożył następujące oświadczenie:

„Powołując się na interpelację klubu, zgłoszoną łącznie z innymi klubami w sprawie brzeskiej, zaznaczam, że ani na tę interpelację, ani na wnioski innych klubów, które domagały się ukarania winnych, nie otrzymaliśmy posłowie żadnej odpowiedzi i nie wiadomo, ażeby podjęte były w tej sprawie jakieś dochodzenia. Ponieważ odpowiedzialnym za te karygodne i hańbiące fakty między innymi jest zarówno poprzedni, jak i obecny minister sprawiedliwości, jako prokurator, który w tej sprawie występował, klub wypowiada się przeciw przyjęciu budżetu ministerstwa sprawiedliwości, które przedewszystkiem jest odpowiedzialne za hańbę, jaką wobec całego świata ściągęła na Polskę sprawa nieludzkiego obchodzenia się z więźniami brzeskimi. Poglądom swym na całość tej sprawy klub da wyraz przy rozpatrywaniu wniosków i interpelacji w komisji prawnej oraz na plenum sejmku i wyciągnie odpowiednie wnioski”.

Z kolei zabrał głos

pos. Niedziałkowski (klub P. P. S.)

Mówca zaznaczył, że klub P. P. S. godzi się w zupełności na pogląd, wyrażony przez poprzedniego mówcę. Rozumiemy też — mówił — motywy posłów stronnictwa narodowego, którzy dzisiaj nie przybyli na po-

siedzenie, uważając za rzecz dość niezwykłą, że prokurator w sprawie brzeskiej ujął w swe ręce kierownictwo ministerstwa sprawiedliwości. Sądymy natomiast, że niezależnie od tego jest rzeczą wskazaną, aby pewne rzeczy powiedziane tu otwarcie, a zarazem doprowadzić do wyjaśnienia niektórych spraw. Za kilka dni komisja prawna zajmie się pod względem merytorycznym sprawą brzeską, a także pod względem politycznym. P. minister Michałowski w tej komisji znajduje się w charakterze jednego z tych, którzy są oskarżeni w tekście interpelacji poselskiej oraz wniosku klubu narodowego. Dziś sądzę, że jest rzeczą bardzo potrzebną, aby udział w całej tej sprawie p. ministra był omówiony i wyjaśniony w tych punktach, któreby jeszcze wymagały wyjaśnienia.

Zacznę od rzeczy pozornie drugorzędnej. Wiadomo, że p. minister sprawiedliwości jeszcze bardzo niedawno był prokuratorem sądu okręgowego i sprawował nadzór nad śledztwem w sprawie brzeskiej. Był on o tyle uprzejmy dla opinii publicznej, że w kilku wywiadach poinformował o stanie rzeczy w Brześciu i w sposób dość kategoryczny przeciwstawił się informacjom prasowym. Między innymi, dn. 20 września r. z. p. Michałowski podał do wiadomości „Ilustrowanego Kurjera Codziennego”, że więźniowie wojskowe w Brześciu jest zupełnie przeciętnym aresztem śledczym i że rygor tam obowiązuje ten sam, jaki jest stosowany wobec aresztowanych, znajdujących się w śledztwie prewencyjnym. P. min. Michałowski oświadczał, że cywilne władze rządowe korzystają z wszelkich kompetencji nadzoru, a w wywiadzie z przedsta-

Nowe dominium

Konstytucja dla Indji

Na ostatnim posiedzeniu najwazniejszego subkomitetu wszechindyjskiej konferencji, t. j. komitetu dla sprawy przyszłej konstytucji dla Indji, wystąpił imieniem rządu angielskiego lord - kanclerz lord Sankey z projektem konstytucji dla Indji. Nad tym projektem obradować naprzód będzie subkomitet, następnie komitet, w piątek wejdzie zaś projekt ten pod obrady plenum konferencji. Spodziewają się też, że Mac Donald na plenum konferencji uzupełni projekt dłuższą mową, w której zapowie amnestję dla 50.000 uwięzionych z powodu politycznych przekroczeń hindusów.

Projekt nowej konstytucji dla Indji przedstawia się w sposób następujący:

Analogicznie do statutu dominjalnego będzie Anglię reprezentował w Indjach nie jak dotychczas wicekról, lecz generalny gubernator. U boku generalnego gubernatora stać będzie rada ministrów z zamianowanym przez gubernatora premierem na czele. Rada ministrów aczkolwiek pochodzi pośrednio z nominacji gubernatora, odpowiedzialną będzie przed centralnym parlamentem, który większością dwóch trzecich głosów może wyrazić gabinetowi rotum nieufności, zmuszając go w ten sposób do dymisji. Postanowienia te dotyczą tylko rządu centralnego, a uregulowanie parlamentarnych stosunków w prowincjach podlegających dotychczas administracji Anglii, oraz w księstwach indyjskich nastąpić ma drogą odrębnych przepisów. Prerogatywy gubernatora generalnego obejmują kwestje obrony krajowej, zastępstwa Indji na arenie między narodowej, oraz stosunku Indji do tych państw hinduskich, które ewentualnie nie przylączają się do zjednoczonych stanów Indji. Wreszcie przysługują gubernatorowi generalnemu jeszcze specjalne prerogatywy w kwestji finansów Indji, a m. in. przysługiwać ma mu prawo weta przeciwko pożyczkom i tym pozycjom w budżecie, które zdaniem jego naruszają równowagę finansową kraju.

Przedstawicielstwo narodowe składać się ma z senatu, liczącego 100 — 150 członków, i z izby posłów liczącej przynajmniej 250 członków, jeden więc poseł wypada na przeszło milion ludności. Senatorów z prowincji wybiera się na sejmach prowincjonalnych, senatorów zaś z księstw nominują książęta. Senat nie może być rozwiązany, atoli pewna część senatorów ma po upływie pewnego czasu kresu ustąpić z senatu, a na ich miejsce mają być wybrani nowi senatorowie. Izba posłów ma być wybierana na pięć lat. Ordynacji wyborczej projekt nie zawiera, pozostawiając ją późniejszym kongresom, w ogólnych tylko słowach żąda projekt, by pewne kategorie ludności znalazły swych przedstawicieli w parlamencie. Tyczy się to „nietykalnych“, mieszkających w Indjach anglików, klasy wielkich właścicieli dóbr, handlu i robotników.

Konferencja „okrągłego stołu“ zbliża się już ku swemu końcowi. Król Jerzy przyjął onegdaj obecnych na konferencji książąt na audjencji pożegnalnej. Ostatnie uroczyste posiedzenie konferencji okrągłego stołu odbędzie się na przyszły tydzień.

Odwołany kongres wolnomyślicieli

W czasie obrad międzynarodowego kongresu wolnomyślicieli w Luksemburgu w r. 1929 kongres uchwalili przyjąć zaproszenie delegatów polskich organizacji wolnomyślicielskich i XXI kongres „Myśli Wolnej“ zwołać do Warszawy na dzień 15 sierpnia 1931 roku.

Bezpośrednio po kongresie w Pradze rady wykonawcze związków wolnomyślicielskich podjęły wstępne kroki celem przeprowadzenia realizacji uchwał.

Tymczasem „La Pensee“, organ międzynarodowej federacji związków stowarzyszeń wolnomyślicielskich w Brukseli, z dnia 23 listopada doniósł, że rada naczelna federacji posatno wita odstąpić od myśli zwołania kongresu do Warszawy, po nieważ godność (la dignité) międzynarodowej Myśli Wolnej nie pozwala jej zbierać się w krajach, w których najelementarniejsze swobody obywatelskie są deptane nogami rządzących, oraz, że „rada naczelna przyjęła równocześnie zaproszenie niemieckiego związku monistów, który zaproponował jej zwołanie kongresu M. W. do Norymbergii“.

Jednocześnie „Racjonalista“ ze stycznia r. b., organ warszawskiego koła intelektualistów polskiego związku myśli wolnej, podaje następującą wymianę listów między wolnomyślicielami w Warszawie:

„Związek międzynarodowy Stowarzyszeń Myśli Wolnej. Bruksela, 20 listopada 1930 r. Do Polskiego Związku Myśli

Wolnej, na ręce ob. Józefa Landau'a.

Drogi Obywatelu!

Rada Międzynarodowa na zebraniu plenarnem w Brukseli dn. 15 listopada r. b. uchwaliła, że wobec położenia politycznego w Waszym kraju, jest całkownie niemożliwe zwołanie naszego kongresu międzynarodowego w r. 1931 do Polski.

Godność Związku Międzynarodowego Stowarzyszeń Myśli Wolnej zabrania mu korzystać z gościnności rządu, który w tak sromotny sposób depce niepodlegające przedawnieniu prawa myśli. Nie możemy też zadać takiej obelgi wszystkim ofiarom nietolerancji, dyktatury i reakcji. Będziemy więc oczekiwali lepszych dni, by zwołać nasz kongres do Waszego pięknego i dzielnego kraju.

Kongres w r. 1931 będzie zwołany do Niemiec, a Monistenbund otrzymał mandat zwołania go. Wyrażamy życzenie i mamy nadzieję, że będziemy mieli wielką przyjemność spotkania się tam z Wami. Zysłamy Wam, Drogi Obywatelu, serdeczne braterskie pozdrowienie.

(—) Dr. M. Terwagne, prezes.

(—) P. Pardon, sekretarz“.

W odpowiedzi na pismo powyższe polski związek Myśli Wolnej wysłał do międzynarodówki list treści następującej: „Do Międzynarodowego Związku Stowarzyszeń Wolnomyślicielskich w Brukseli.

Szanowni Obywatelu!

Z niemałym zdziwieniem dowiedzieliśmy się z listu Wasze-

go z dn. 20 listopada r. b., że Rada Naczelna postanowiła kongres w r. 1931 zwołać do Niemiec, wbrew uchwale kongresu w Luksemburgu w r. 1929, który w tym celu przyjął zaproszenie Polski. Nie wchodzi w tej chwili w rozbiór, czy Rada Naczelna wogóle miała prawo zmienić uchwałę kongresu luksemburskiego, nie możemy natomiast przyjąć do wiadomości nierzeczowych i subiektywnych ocen stanu rzeczy w naszym kraju zbudnie umieszczonych w liście, a wydanych i ogłoszonych w prasie, bez uprzedniego zasięgnięcia opinii naszego Związku.

Wkońcu zmuszeni jesteśmy dodać, że uchwała Rady Naczelnej postawiła nas w bardzo przykrem położeniu w stosunku do naszego rządu, który z całą gotowością przychylił się do naszego wniosku o zwołanie kongresu w Warszawie.

Zarząd Główny Polskiego Związku Myśli Wolnej“.

* * *

Uchwała kongresu luksemburskiego, wyznaczająca Warszawę, jako punkt następnego

W myśl apelu Rady Ministrów o konieczności niższych cen,

**obniżamy ponownie
ceny kawy palonej.**

J. MEINL, S. A.
SPECJALNY SKŁAD KAWY
ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 95,
TEL. 184-27.

143.245 inwalidów

Statystyka ofiar wojny w Polsce

Według ostatniej statystyki, liczba inwalidów wojennych w Polsce wynosi 143,245 osób. Z tego na m. st. Warszawę przypada 5,828 inwalidów, na woj. warszawskie 4,386, ŁÓDZKIE 5,075, kieleckie 3,360, lubelskie 4,800, białostockie 2,342, wileńskie 1,562, nowogródzkie 1,349, poleskie 1,690, wołyńskie 3,276, poznańskie 28,982, pomorskie 14,090, śląskie 17,074, krakowskie 17,371, łwowskie 18,076, stanisławowskie 7,917, tarnopolskie 6,067.

Z pośród tych inwalidów 72,6 proc. straciło częściowo lub całkowicie zdolność do pracy wskutek ran, kontuzji i uszkodzeń ciała, 5,5 skutkiem gruźlicy, 1 proc. skutkiem chorób zakaźnych i ich następstw, oraz 19 proc. skutkiem innych chorób.

Z ogólnej liczby inwalidów prawo do zaopatrzenia pieniężnego ma tylko 114,595 inwalidów, pozostała zaś liczba 28,650, obejmująca inwalidów poniżej 15 proc. utraty zdolności do pracy, nie ma prawa do zaopatrzenia, natomiast korzysta z bezpłatnego leczenia chorób,

pozostających w związku ze służbą wojskową, oraz ma prawo do zapomóg i szkolenia.

Dramatyczne sceny

w czasie tracenia trucicielki

BUDAPESZT, 16. 1. (Tel. wł.) Onegdaj o godz. 7 rano została w Szolnok stracona przez powieszenie

nie włościanka Kardos, która otruciła drugiego swego męża i syna arsenikiem.

Dzienniki zamieszczają szczegóły stracenia. Przed straceniem zawołała ona: „Na miłość boską, zlitujcie się nademną, chcę jeszcze tylko zobaczyć swą córkę“.

Wśród publiczności, przyglądającej się egzekucji, był także jej kochanek, Stefan Todor, z powodu którego Kardos popełniła swe zbrodnie.

Kiedy już pięćce miała na szyi, zawołała: „Nakryjcie przynajmniej twarz moją“. Egzekucja nastąpiła szybko. Todor, ujrawszy twarz straconej, uciekł przerażony z placu egzekucji.

Egzekucji przyglądało się 68 osób, które otrzymały karty wstępu. Byli to przeważnie urzędnicy sądowni i dziennikarze. Osób prywatnych było bardzo niewiele.

Czytalcie

„Głos Poranny“

Dźwiękowe Grand-Kino

Dziś i dni następnych!

100 proc. mówiony i śpiewany film polski p. t.:

GŁOS SERCA

Wzruszający dramat młodej emigrantki polskiej w New Jorku

Nadprogram: Dodatek Fleischerowski

Początek przedstawień o godz. 4 pp., ost. 10.15, w sob. niedz. i święta o g. 12 w pol., ost. 10.15. Ceny miejsc normalne, na porankach niższe.

Życie pracownicze

Wniosek klubu żydowskiego o zmianę ustawy o czasie pracy

Klub posłów żydowskich w sejmie zgłosił wniosek w sprawie zmiany ustawy z dnia 16 grudnia 1919 roku o czasie pracy w przemyśle i handlu w kierunku zaliczenia do ustawowego 36-godzinnego odpoczynku w ciągu tygodnia — sobót i świąt żydowskich. (P.A.S.)

Roczne wymówienie po 25 latach pracy

Do parlamentu czechosłowackiego wpłynął projekt nowelizacji ustawy o najmie pracowników umysłowych w kierunku ograniczenia praw pracodawców, dotyczący zwalniania pracowników.

Projekt przewiduje, że rozwiązanie stosunku służbowego może nastąpić tylko w razie kryzysu gospodarczego, dotyczącego bezpośrednio dane przedsiębiorstwo i to za zgodą inspektora pracy. Okres wymówienia projektowany jest różnej skali zależnie od lat pracy minimum 3 miesiące, maximum po 25 latach pracy 12 miesięcy. Pracownika obowiązuje tylko jednomyślnie wymówienie. Poza tym przewiduje się odprawy, których wysokość po 3 latach pracy winna wynosić 2 miesięczną pensję, po 25 latach pracy — 12 miesięczną pensję. W uzasadnieniu podkreślają wnioskodawcy specjalny charakter bezrobocia wśród inteligencji, o wiele większe trudności, niż u robotników fizycznych w znalezieniu pracy, oraz problem starszych wiekiem pracowników, zwalnianych dzięki temu bardzo często i to z tego powodu nie mogących zdobyć nowego miejsca.

Wampir z Lyonu

Wśród mieszkańców Lyonu szerzą się niepokojące pogłoski: obawiają się mianowicie, że w mieście tem grasuje uczeń i naśladowca wampira z Düsseldorfu. W ciągu kilku ostatnich tygodni wyłowiono z Rodanu strasznie zniekształcone zwłoki aż sześciu kobiet.

We wszystkich sześciu wypadkach zdaje się chodzić o mordy erotyczne, wykonane według jednakowej metody.

Tylko 28 procent alzackich mówią dzisiaj po francusku

Dzienniki w Strassburgu ogłaszają bardzo interesującą statystykę na temat stosunków językowych w Alzacji. Na 1779186 osób tylko 493216 podało język francuski, jako swój język codziennego użytku. W roku 1910 gdy Alzacja należała jeszcze do Niemiec, na 1874000 mieszkańców mówiło po francusku 207497. Aczkolwiek więc liczba alzackich, władających językiem francuskim, wzrosła w ciągu ostatnich lat przeszło dwukrotnie, to jednak stanowi ona dopiero 28 procent ludności.

Czytajcie „Głos Poranny”

Dziś i dni następnych!

Orkiestra symfoniczna pod batutą znakomitego LEONA KANTORA. Początek seansów codziennie o godz. 4-ej pp., w sob. i święta o g. 12 w poł.

PIERWSZY FILM 1930/31

z ulubienicą Łodzi, najslawniejszą aktorką Europy!

Henny PORTEN

oraz rasowy GUSTAW DIESSL

w potężnym dramacie, osnutym na tle tragedji kobiet bezdziejnych p. t.

BEZ SERC - BEZ DUSZY

Tajemnica trującej mgły, która pochłonęła dziesiątki ofiar w Belgji, została wyjaśniona przez uczonego holenderskiego

Jak już w telegramach i komentarzach w grudniu z. r. cała prasa europejska doniosła, wydarzyła się w Belgji w okolicy Leodjum, zdumiewająca katastrofa: wskutek nie wyjaśnionej co do swojego działania niezwykle ciężkiej i nieprzeniknianej mgły, zginęły 63 osoby, a znacznie więcej ciężko zachorowało. W związku z tą katastrofą, udał się natychmiast na miejsce prof. dr. W. Storm van Leuvera z Leydan (Holandia) celem przestudowania sprawy na miejscu i wyjaśnienia przyczyn tej masowej śmierci.

Fakty przedstawiają się następująco: W poniedziałek 1 grudnia pojawiła się w Belgji i Holandji ciężka mgła, która w dolinie Maas była specjalnie gęsta.

W środę zostali nagle zaalarmowani wszyscy miejscowi lekarze.

Mnóstwo ludzi zachorowało wśród objawów podrażnienia błon śluzowych nosa, ust, krtani i tchawicy. Błony śluzowe były silnie zaczerwienione i obrzękłe, przyczem, jak późniejsze sekcje wykazały, wymienne objawy zapalne znajdowały się we wszystkich rozgałęzieniach oskrzeli aż do ich najmniejszych zakończeń. Chorych męczył kaszel, ilość oddechu wynosiła 40 na minutę, w większości wypadków odmawiało posłuszeństwa serce. W ciągu pierwszych 24 godzin, a zatem do czwartku po południu, zmarło 63 chorych. We czwartek mgła na gle ustąpiła. Odtąd nie było już więcej wypadków śmierci, a wszyscy chorzy stopniowo wyzdrowieli.

Właściwe wyjaśnienie znajduje prof. Storm w przyczynie miejscowej. Cała dolina zasiana jest popro-

stu fabrykami cynku, nawozów azotowych i innych przetworów. Fabryki te normalnie już zanieczyszczają powietrze gazami, zawierającymi związki siarkowe. Ciekawym jest również fakt, że jakkolwiek mgła zaległa olbrzymią połączoną krają, to jednak wypadki zachorowań miały miejsce tylko w dolinie na południe od Leodjum. Samo miasto było wolne od wypadków.

W dniach 1, 2 i 3 grudnia nad całą tą okolicą wisiała ciężka, nieprzenikniona mgła; powietrze było zimne; górne natomiast warstwy ogrzewane były ciepłymi promieniami słońca. Wniosek bardzo prosty.

Zimne, ciężkie powietrze nie mogło wobec tego podnosić się ku górze: wentylacja w kierunku pionowym była wykluczona. Ponieważ zaś panowała w atmosferze cisza i nie było ani śladu wiatru, przeto i wentylacja w kierunku poziomym była również wykluczona. W tych warunkach musiała się poprostu nagromadzić bardzo znaczna ilość substancji trujących, produkowanych w dalszym ciągu przez fabryki.

Katastrofa która się wydarzyła posiada znaczenie doniosłe, ogólnoludzkie. Na miejscu, gdzie ona się wydarzyła, władze sanitarne i rządowe przeprowadzają wszystko co tylko leży w ich mocy, aby w przyszłości zapobiec podobnemu niebezpieczeństwu. Prowadzone są ściśle do chodzenia, które wykazać mają winę poszczególnych fabryk. Szczegółowe badania wykazują, że podobne zatrucie miało już miejsce przed 20 laty w tej samej okolicy. Obecne zarządzenia wykluczają prawdopodobnie na przyszłość takie możliwości.

Rosja eksportuje trupy do zagranicznych zakładów anatomicznych

W ostatnich czasach znów stała się aktualna sprawa trupów dla zakładów anatomicznych. Zwykle w okresie po Nowym Roku studenci zaczynają domagać się zwiększonej liczby zwłok do preparowania.

Naogół wskutek braku odpowiedniej ustawy sprawa dostarczania trupów do zakładów anatomicznych nie jest umormowana. Trupy dostarczane są ze szpitali i z przytułków. Są wypadki, że trupów może zabraknąć, ale naogół nie odczuwa się ich braku.

Gdyby powstały nowe uczelnie

medyczne w Polsce, o sprawa trupów stałaby się trudna, tak jak to ma miejsce w Anglii, Ameryce, Kanadzie i innych krajach anglikańskich, w których kultura dla umarłych jest bardzo silnie rozwinięta. W tych krajach ostatnio importuje się trupy z Rosji sowieckiej. Trupy te jeden z artykułów wywozowych z Bolszewji. Istnieje w Rosji specjalne biuro zarządzające wywozem ciał anatomicznych, które posiada na składzie wszelkiego rodzaju typy i gatunki ciała od niemowląt do starszych.

Trzecie zwycięstwo „Manitoby”

Kanadyjczycy pobili reprezentację Europy 4:0

Trzeci występ kanadyjczyków na gruncie europejskim zakończył się pełnowartościowym sukcesem.

Po zwycięstwie nad BSC. 5:1 i reprezentacją Niemiec 7:1 rozegrał znakomici goście mecz z reprezentacją Europy, którą pobili w stosunku 4:0. Team europejski w składzie Linke, Ball, Jänecke, Römer, Torriani, Ertl i Tatzler zaprezentował się b. dobrze i dzielnie stawiał czo-

ło, nieco nonszlancko grającym kanadyjczykom. Przebieg meczu był niezwykle interesujący i obfitował w ciekawe momenty. Kanadyjczycy, jak zwykle nie nadwyrażając się zbytnio, pokazali klasyczną grę dopiero w trzecim tercjale, w którym zdobyli dwie bramki. Jednym z najlepszych graczy na lodzie okazał się dr. Watson, amatorski trener reprezentacji czechosłowackiej.

Zbrojenia sowieckie pod patronatem Niemiec i Wioch

WIEDEŃ, 16, 1. (PAT.) „Neu Freie Presse“ donosi z Paryża. Wychozący w Paryżu organ rosyjskich emigrantów „Renaissance“ twierdzi, że między Niemcami, Włochami a Rosją zawarty zostają tajny układ w sprawie budowy rosyjskich łodzi podwodnych na morzu Czarnym. Plan budowy wypracowany został w Niemczech, a wykonany we Włoszech. Już teraz wysłane zostały do Mikołajewskaja części składowe dla 100 — 120 łodzi podwodnych. Łodzie te będą pod komendą niemiecką. Niemiecki admirał Kuhlmann obejmie później należną komendę nad całą rosyjską flotą podwodną. Podobny układ między wymienionymi państwami ma być zawarty także i w sprawie budowy samolotów wodnych.

WIEDEŃ, 16, 1. (PAT.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Waszyngtonu: Rząd jugosłowiański zawarł z firmą Kuhn Leeb et Co. w Nowym Yorku, tudzież z bankierami paryskimi, umowę w sprawie pożyczki w wysokości 35 milionów dolarów. Amerykański departament stanu oświadczył nieoficjalnie że nie ma nic przeciwko tej pożyczce, ponieważ służy ona dla celów konstytucyjnych.

Król miotaczy bomb ciężko ranny w Chicago

James Delcastro, znany jako król miotaczy bomb, został w Chicago napadnięty przez członków wrogiej bandy. Dano do niego szereg strzałów z zasadki, z których dwa niebezpiecznie go raniły. Policja oświadcza, że Delcastro był członkiem bandy Al Capone'a i figuruje na czele listy osób, napiętnowanych przydomkiem „wrogi społeczeństwa“.

Przybliżone pojęcie o wysokości wpływów przywódców band podziemnego świata w Chicago dają rozprawy sądowe, które zajmowały się ostatnio „generalnym pełnomocnikiem“ Al Capone'a. Ten niesamowity pan, o którego działalności niewiele dotychczas wiadano, nazywa się Jack Cuzik. Władze zarzucały mu ukrywanie właściwych dochodów przed wymiarem podatków. Sądowi udało się stwierdzić, że jego roczne dochody wynoszą przeszło milion dolarów. Ponieważ pan ten nadał, jako swój dochód, „tylko“ 800 tysięcy dolarów, więc za ukrycie 200 tysięcy skazany został na grzywnę w wysokości 18 tysięcy dolarów.

Coty obrany burmistrzem w Ajaccio

Słynny paryski fabrykant perfum, którego dziennik „Amie du peuple“ narobił tyle wrzawy na francuskim rynku dziennikarskim, został obrany burmistrzem stolicy Korsyki. Coty jest z urodzenia korsykaninem. Dotychczasowy burmistrz Ajaccio ustąpił ze swego stanowiska, aby umożliwić wybór Coty'ego na ten urząd.

Śmierć na meczu rugby

Na meczu rugby w Hendaye doszło znowu do śmiertelnego wypadku. 18-letni zawodnik, Vainzot, otrzymał od jednego z przeciwników pełnięcie i upadł tak nieszczęśliwie, że uległ złamaniu kręgosłupa i zmarł na boisku.

DYNAMIT

najbliższa BOMBA „Luny”

Bolączki finansowe Łodzi

Interwencja magistratu w min. spraw wewn. Wiceminister Korsak odniósł się przychylnie do postulatów kredytowych Łodzi

Ministerstwo spraw wewnętrznych zatwierdziło 4.250.000 złot. pożyczkę na zakup akcji elektrowni łódzkiej

Przed trzema dniami omówiliśmy na łamach „Głosu Porannego” bolączki finansowe miasta, pozostające w związku z niezrealizowaniem przyrzeczonych miastu naszymu kredytów na budowę kanalizacji.

Kredyty te, wyłożone przez magistrat ze zwyczajnych wpływów miejskich, spowodowały właśnie między innymi konieczność uchwalenia dodatkowego budżetu Łodzi na rok 1930-31.

Celem przyspieszenia wypłaty pożyczki udali się do Warszawy prezydent Ziemięcki i wiceprez. Rapalski. Zostali oni przyjęci przez wiceministra skarbu p. Korsaka, z którym odbyli dłuższą konferencję w sprawach kredytów dla samorządu łódzkiego.

Reprezentanci magistratu przedstawili p. min. Korsakowi trudności, jakie napotykają w gospodarce miejskiej z powodu ciężkiego i krytycznego położenia, wynikającego z braku niezbędnych funduszy na pilne potrzeby i inwestycje komunalne.

W odpowiedzi wiceminister oświadczył, że władze nadzorcze rozumieją doskonale sytuację naszego miasta i, że w zasadzie są zdania, że przyznane Łodzi kredyty powinny być niebawem zrealizowane.

Sprawa wypłaty pożyczki kanalizacyjnej wymaga jednak aprobaty ministra skarbu, z którym ministerstwo spraw wewnętrznych wejdzie w najbliższym czasie w kontakt, celem rozstrzygnięcia ciągnącej się już przeszło 9 miesięcy sprawy.

Niezależnie od tego wiceminister Korsak poinformował przedstawicieli miasta, że ministerstwo spraw wewnętrznych

zatwierdziło w całej rozciągłości uchwałę rady miejskiej w sprawie zaciągnięcia pożyczki długoterminowej od Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego na zakup nowej emisji akcji elektrowni pod zastaw tychże akcji.

Elektrownia postanowiła ostatecznie podwyższyć swój kapitał zakładowy i zaciągnąć po-

życzkę na pokrycie wielkich inwestycji, wykonanych w ubiegłym roku. W tym celu wydała ona nową emisję akcji.

Samorząd łódzki nie chce zmniejszyć swego stanu posiadania w elektrowni, nabył pewną część akcji nowej emisji. Część przypadająca na miasto Łódź akcji, ma wartość 4.250

tys. zł., którą to sumę elektrownia zaoferowała miastu na spłatę w ciągu 6 lat i na 7 i pół proc. w stosunku rocznym.

Po omówieniu jeszcze kilku spraw konferencję w ministerstwie zamknięto. Delegaci magistratu powrócili wczoraj do Łodzi.

G.

Sprawę p. Wolezyńskiego i Groszkowskiego już bada specjalna komisja radziecka

Wczoraj wieczorem odbyło się w gmachu rady miejskiej pierwsze konstytucyjne posiedzenie specjalnie wyłonionej przez radę komisji dla zbadania sprawy radnych Wolezyńskiego i Groszkowskiego. W skład komisji, jak już pisaliśmy, weszli z ramienia magistratu p. Jawnik Kuk, a z ramienia rady miejskiej radni Potkański, Milman oraz Kulamowicz i Pogonowski, jako przedstawiciele opozycji.

Obrazy rozpoczęły się o godz. 6 i przeciągnęły się do późnego wieczoru.

Poza komisją udział w posiedzeniu wzięli dyrektor biura rady miejskiej p. Pundo.

Zebrani wybrali na przewodniczącego komisji Jawnika Kuka i postanowili nadać obradom ściśle poufny charakter.

Praca specjalnej komisji polega na zebraniu z magistratu i rady miejskiej wszystkich materiałów, dotyczących sprawy, poczem po ustaleniu ściśle, pobranej przez obydwóch radnych z elektrowni i tramwajów sumy i meritum kwestji, opracowanie gotowego wniosku co do ustosunkowania się parlamentu miejskiego do obu oskarżonych.

Według krążących pogłosek, komisja przesłucha szczegółowo wiceprezydenta Rapalskiego, jako przedstawiciela magistratu, który się wspomnianą sprawą zajmował, prezesa Holcgrebera, oraz na jednym z najbliższych posiedzeń — o bu oskarżonych.

Najdalej do czwartku komisja ma ukończyć swe prace. (g)

Oszczędnościowy budżet Łodzi zamknie się sumą około 35 milionów złotych

Wszystkie subsydja obniżono o dalsze 25 procent

Na wczorajszym posiedzeniu magistratu przyjęty został definitywnie preliminarz budżetowy Łodzi na rok administracyjny 1931-32.

Budżet łódzki zamyka się sumą około 35 milionów złotych. Magistrat, jak to już podkreśliśmy, kierował się przy redakcji preliminarza instrukcjami ministerstwa spraw wewnętrznych, zalecających miastu poczynienie jaknajwiększych oszczędności w dziale rozchodu. Poza tem liczone są poważnie z możliwościami płatniczymi mieszkańców naszego miasta, wzięto pod uwagę przypuszczalne mniejsze wpływy zwyczajne w stosunku do lat ubiegłych. Z tych względów okrojono wszystkie subsydje komunalne o 25 procent. Zaznaczyć należy, że jest to już druga redukcja subsydjów miejskich, które w roku ubiegłym również zmniejszono o 25 proc. W ten sposób subsydje zostały w porównaniu z rokiem 1929 okrojone o połowę.

Magistrat nie zredukował

subwencji dla instytucji, z której jest związany kontraktowo, jak np. dla teatrów miejskich, wolnej wszechniczy polskiej w Łodzi, oraz dla łódzkiej ochotniczej straży ogniowej.

Ostatecznie przyjęty budżet zostanie w dniu dzisiejszym

przez magistrat przesłany do rady miejskiej.

*

Jednocześnie dowiadujemy się, że w dniu wczorajszym obradowała pod przewodnictwem wiceprezesa rady p. Klimy radziecka komisja skarbowo-budżetowa. Komisja uchwaliła budżet dodatkowy na rok 1930-31 i zatwierdziła zgodnie z wnioskami magistratu szereg spraw.

Budżet dodatkowy znajdzie się na porządku obrad najbliższego posiedzenia rady. (g)

2

GWIAZDY EKRANU!

CLARA BOW

JENNY JUGO

w wielkim podwójnym programie produkcji 1930/31

I. SZALONE SERCA

II. SPRZYSIĘŻENIE

TRZECH

to najbliższa premiera kina „Palace”

Przypominamy,

że jutro w niedzielę, o godz. 12 w poł. odbędzie się w TEATRZE MIEJSKIM

poranek, jakiego jeszcze nie było! 3 nazwiska, które mówią za siebie:

MARJA MODZELEWSKA
Ludwig Lawiński
D. Kalinówna

Program niesłychanych szlagierów Tuwima i Hemara z „Qui-Pro-Quo”

Kilku tysiącom nauczycieli grozi utrata pracy

Wśród szerokich sfer nauczycielstwa szkół średnich wielkie zaniepokojenie budzi sprawa kwalifikacji zawodowych. Z końcem b. r. szkolnego upływa termin przewidzianych zwołań na nauczanie, wskutek czego kilku tysiącom nauczycieli, nie posiadających kwalifikacji przepisanych ustawą z roku 1922 grozi przymusowe bezrobocie.

Wśród zagrożonych utratą prawa wykonywania zawodu znajdują się liczne zastępy długoletnich, zasłużonych dla szkolnictwa polskiego nauczycieli są to przeważnie lu-

dzie w wieku starszym, obciążeni rodzinami. Fatalne warunki bytowania, w jakich znajduje się nauczycielstwo, jak również systematyczne przeciążenie pracą zawodową nie pozwoliły tym nauczycielom na zdanie przepisanych egzaminów kwalifikacyjnych.

W sprawie powyższej zawodowa organizacja nauczycielstwa szkół średnich podejmuje kroki, zmierzające do znowelizowania obowiązujących przepisów w kierunku umożliwienia tej kategorii nauczycieli dalszej pracy w szkolnictwie

Ulubieniec kobiet całego świata

IWAN PETROWICZ

ukaze się wkrótce publiczności łódzkiej w pierwszym swym przeboju dźwiękowym pod tyt.

Krół Paryża

Obrzym radjowy Polski nie będzie stanowił niebezpieczeństwa dla odbioru stacji niemieckich

W ostatnich czasach prasa niemiecka podniosła alarm na trwogę i powodu rzekomego zagłuszenia zewsząd niemieckich emisji radiowych, a zwłaszcza z powodu niebezpieczeństwa, jakie grozić ma w tym względzie radjostacjom na Śląsku niemieckim z racji wzmocnienia stacji nadawczych w Warszawie i Pradze czeskiej.

W odpowiedzi na te głosy zaniepokojenia niemieckie towarzystwo radiowe Rzeszy ogłosiło szereg uwag w tej sprawie. Mają one przede wszystkim na celu sprostowanie mylnych wiadomości, wyjaśnienie właściwego stanu rzeczy i uspokojenie wzburzonych umysłów. Odnosny komunikat głosi m. in.:

Prawdą jest, że zarówno w Warszawie, jak i w Pradze budowane są wielkie radjostacje nadawcze, które mają wkrótce być oddane do użytku. Są to jednak rzeczy znane oddawna i wielokrotnie powtarzane w prasie.

Obecnie zaczęto pokreślać niebezpieczeństwo, jakie te stacje stanowią dla odbioru.

Wskazuje się przytem, jako na rzecz niby nową, że stacje te mają posiadać wielką moc. Do doniesień tych nie należy przywiązywać uwagi, względnie nadawać im bliźniacze znaczenie.

Moc wspomnianych stacji nadawczych określona została na okrągłe 150 kw. Co do tego utrzymywano, że Polska i Czechosłowacja uchylała w tym punkcie rezolucji międzynarodowego zjazdu radiowego, który odbył się zeszłego roku w Hadze.

To nie jest prawdą. Warszawa pracuje na długiej fali, do której rezolucja haska wcale się nie odnosi, gdyż w Hadze rozważano jedynie sprawę, dotyczące zasadniczo kwestji zastosowania średnich fal do radja.

W obrębie tych fal ustalono, ażeby tymczasem nie podwyższać mocy radjostacji nadawczych ponad 100 kw. Zgłoszone obecnie wyższe cyfry (150) nie stanowią żadnego odchylenia od zdecydowanej, maksymalnej sprawności, gdyż nowe cyfry opierają się na uzgodnionej później innej formule obliczania mocy.

Nie stanowią więc one wcale większej mocy, aniżeli ta, którą ustalono w Hadze. Zgłoszona moc budowanych obecnie (Mühlacker, Heilsberg) względnie przebudowanych (Langenberg i Deutschland) wielkich niemieckich stacji nadawczych (60 kw.) wynosi według nowej formuły obrachunkowej 75 kw. Łańcy dają się łatwo zwięść wiel-

kim liczbom. Stosunek pomiędzy mocą 150 kw. i 75 kw. wynosi tylko 2:1, a stosunek zasięgu odbioru zaledwie 1,4:1.

Z tych wywodów wynika, iż wielkie stacje nadawcze warszaska i praska nie stanowią żadnego niebezpieczeństwa dla odbioru śląskich radjostacji nadawczych (Wrocław i Gliwice) oraz dla „Deutschland-Sender“.

Radioamatorzy, pragnący słuchać Warszawy lub Pragi, będą mieli ułatwione łapanie i odbiór tych stacji.

Temu jednak nie da się przeszkodzić i nie zależy to zresztą zupełnie od poprzednich wyjaśnień — kończy swój komunikat towarzystwo radiowe Rzeszy.

Te wyjaśnienia najpoważniejszej instytucji radiofonicznej powinny no'żyć kres plotkom rozsiewanym we wrogiej Polsce prasie niemieckiej o rzekomem niebezpieczeństwie radiowym, grożącym m. in. ze strony Polski.

**DZIŚ
w Radio** **Godz. 22.00**
**Głogka
Albinowa**
mówi

Kronika RECITAL FORTEPIANOWY ARTURA HERMELINA.

Młody i utalentowany pianista, nasz rodak, Artur Hermelin, przebywający stale zagranicą, został zaangażowany przez kierownictwo programowe rozgłośni warszawskiej na recital, który odbędzie się we wtorek dnia 20 stycznia r. b. o godz. 20.00. Interesujący program obejmuje utwory rzadziej słyszane z estrad koncertowych, posiadające jednak wysoką wartość muzyczną. Pianista wykona między innymi dwie rapsodje Brahmsa. Usłyszymy również mistrzowskie przeróbki Godowskiego, trzech klasycznych utworów Rameau: „Sarabandy“, „Tambourin“ i „Régaudon“. Polonez Es-moll posiada raczej cechy nastrojowego poematu o fantastycznych ramach, niż typowego tańca polskiego, z którym związany jest przedewszystkiem tylko rytmem. Mało znane są trzy „Ecosaissey“, które są wyrazem zainteresowania się Chopina modnym za czasów jego pobytu w Wiedniu tańcem oraz „Valse obliee“ Liszta.

RADJOWA AUDYCJA DLA MŁODZIEŻY.

Rozgłośnia łódzka „Poskiego Radia“ transmituje dziś w sobotę, dnia 17 stycznia o godz. 17.45 — 18.45 z Wilna zradjofonizowany fragment z powieści Henryka Sienkiewicza „W pustyni i w puszczy“

Któż z nas nie czytał tej książki i któż z nas nie przeczytałby jej zawsze z wielkim zainteresowaniem.

W tak zwanej „literaturze dla młodzieży“ książka ta niezawodnie stanowi podwalinę „żelaznego kapitału“.

Zradjofonizowała Halina Hohen-dingerówna.

Dziesięcioro przykazań radiosluchacza

1. Nie słuchaj radja zawięle.
2. Przeglądaj starannie programy radiowe i podkreślaj ołówkiem to, co byś usłyszeć pragnął.
3. Jeżeli nie jesteś usposobiony do słuchania, to wyłącz odbiornik.
4. Słuchaj koncertu symfonicznego przez radjo w takim samym na stroju, w jakimbyś go słuchał na pewno, gdybyś sam poszedł do filharmonji i na koncert.
5. Dbaj o swój odbiornik. Pamiętaj, że radjotechnika wciąż kroczy naprzód i że odbiornik trzeba modernizować.
6. Programy radiowe wolno ci krytykować, ale nie wolno ci ich

lekceważyć, ani gderać na nie bez myślnie.

7. Nie zapominaj o tem, że programy audycji układają się nie dla ciebie samego tylko, lecz że muszą one uwzględnić zainteresowania także i innych słuchaczy.

8. Słuchaj często stacji zagranicznych, abys mógł porównać i abys nauczył się cenić audycje własnego kraju.

9. Mniej wgląd na nerwy swego sąsiada. Nie dokuczaj mu gwizdem reakcji, ani też zbyt głośnym nastawianiem swego głośnika.

10. Pamiętaj zawsze o tem, że do „Skrzynki pocztowej“ możesz pisać w każdej chwili.

Co usłyszymy dziś przez radjo?

11.58 Sygnał czasu z Warszawy, hejnał z wieży marjackiej w Krakowie, odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin.

12.10 Muzyka z płyt gramofonowych.

15.50 Skrzynka pocztowa radiotechniczna — koresp. bież. omówi i porad technicznych udzieli kierownik wydziału propagandy, p. Wacław Frenkiel.

16.15 Wiadomości tow. kooperatystów z Warszawy.

16.20 Kącik artystyczny L. S. G. z Warszawy.

16.35 Muzyka z płyt gramofonowych.

16.45 Kącik dla młodych talentów muzycznych.

17.15 Odczyt z Krakowa. „Wpływ psychiki narodu na naukę i filozofję“ — wygl. dr. Stefan Hebard.

17.45 Słuchowisko dla dzieci z Wilna. Fragmenty z powieści H. Sienkiewicza „W pustyni i w puszczy“.

18.15 Koncert dla dzieci z Warszawy.

18.45 Rozmaitości.

19.10 Komunikat izby przemysłowo-handlowej w Łodzi i odczytanie programu na dzień następnny.

19.25 Płyty gramofonowe z Warszawy.

19.40 Prasowy dziennik radiowy z Warszawy.

19.55 Płyty gramofonowe z Warszawy.

20.00 Feljton p. t. „Czarnożółty Paryż“ wygl. p. W. Rogowicz.

20.15 „Policja tajna w ks. Konstantego“ — wygl. plk. H. Eile.

20.30 Muzyka lekka z Warszawy. Wykonawcy: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota, Irena Carnero (sopr.) i E. Gosk (hormonja).

22.00 Feljton z Wilna p. t. „Ciotka Albinowa mówi na całą Polskę“ — wygl. p. K. Aleksandrowiczowa.

22.15 Utwory Chopina w wykonaniu Janiny Familjer Hepnerowej

22.35 Komunikaty: meteor., pol. sport., PAT'a, oraz muzyka taneczna z Warszawy.

AUDYCJE ZAGRANICZNE.

Stuttgart (360)
19.45 Operetka Falla „Wierny chłopek“.

Langenberg (472)
00.00 Mistrzowie jazzbandu.

Łondyn (261) i Daventry (1554)
22.45 Koncert (M. in. Uwertura „Prometeusz“ Beethovena, Koncert na flet i fortepian Schulhoffa, Kaprys hiszpański Korsakowa).

Łondyn (360)
22.00 Kwartety smyczkowe: Sibeliusa D-moll i Dworzaka F-dur; Pieśni.

Medjolan (501)
21.00 Operetka Pietriego „Cicha woda“.

Wiedeń (516)
17.15 Tria fortepianowe: Beethovena Es-dur i Brahmsa C-moll.

Liljana Harvey

wkrótce wystąpi w czarującej

**OPERETCE
FILMOWEJ**

PRODUKCJI WYTWÓRNI „UFA“ P. T.

Droga do Raju

DŹWIĘKOWY
KINOTEATR „CAPITOL”

Dzisiaj i dni następnych!

Zwycięskim pochodem poprzez wszystkie stolice świata, podbił serca i umysły widzów, niezrównany król pieśniarzy

Maurice Chevalier

swym przepięknym głosem i czarującymi pieśniami, zachwyca i upaja w arcyfilmie p. t.

Parada Miłości

W roli pięknej i despotycznej królowej, najsubtelniejsze zjawisko ekranu, wioślana i urocza

Janette Mac Donald

Film ten, to pieśń miłości najpiękniejszej pary kochanków.

Początek w dni powszednie 4.—, w sob., niedz. i święta o 2-ej

DŹWIĘKOWY
KINO-TEATR

UFO NA

Dzisiaj i dni następnych!

Najpiękniejszy film dźwiękowo-spiewny produkcji krajowej, na tle noweli Henryka Sienkiewicza. Przeróbka filmowa Ferdynanda Goetla

JANKO MUZYKANT

Realizacja: Ryszard Ordyński.
Muzyka: Grzegorz Fitelberg i Leon Sziller.
Teksty piosenek: Konrad Tom.

Role główne odtwarzają:
Marja Malicka i Witold Conti
oraz A. Dymśa, R. Krukowski, A. Żabczyński i in.

Nadprogram: Wspaniałe dodatki dźwiękowe.

Początek seansów o godz. 4-ej po poł., w sob., niedz. i święta, o godz. 12 w poł. Ceny miejsc normalne, na 1 seans od 1 zł. w sob. i niedz. od godz. 12-ej do 3-ej po poł. 1 zł. i 1.50

Najwyższe sportowe odznaczenie przyznano Petkiewiczowi oraz wioślarzom Budzińskiemu i Mikołajczykowi

W dniu 15 b. m. odbyło się w państwowym urzędzie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego posiedzenie komisji, nadającej wielką honorową nagrodę sportową, będącą najwyższym odznaczeniem sportowcem w Polsce. W posiedzeniu wzięli udział: wiceprezes rady naukowej W. F. i P. W. gen. Rouppert, płk. dypl. Kiliński, płk. Osmólski, dr. Rogalski, Sikorski, Olchowicz, inż. Roth, Muszalsówna, kpt. Sterba.

Do wielkiej honorowej nagrody sportowej za rok 1929 przedstawiło dwu kandydatów, tj. Stanisława Petkiewicza i Bronisława Czecha. W wyniku dyskusji i głosowania

nagrodę na rok 1929 przyznano Petkiewiczowi.

Jako kandydatów do nagrody za rok 1930 zgłoszono: Stanisława Walasiewiczównę, Henryka Budzińskiego i Jana Mikołajczyka z klubu wioślarzkiego 1904 (Poznań), dalej Janusza Kusocińskiego, Kazimierza Bocheńskiego i Kazimierza Laskowskiego.

Ostatecznie wielką honorową nagrodę sportową za rok 1930 przyznano Budzińskiemu i Mikołajczykowi, którzy jako osada wioślarzka dwójki bez sternika zdobyli tu mistrza Europy podczas zeszłorocznych zawodów w Londynie.

Policja japońska ćwiczy

w opanowaniu trudnej umiejętności walki dżiu - dżitsu.

Medal pamiątkowy z hokejowych mistrzostw świata

Organizatorzy hokejowych mistrzostw świata w Krynicy (1 — 8 lutego) zamówili 300 pamiątkowych medali z pierwszej tego rodzaju imprezy w Polsce. Medal zostanie ofiarowany zawodnikom, przedstawicielom prasy polskiej i zagranicznej honorowym gościom oraz organizatorom.

Medal został wykonany według pięknego projektu znanej artystki malarki Zofii Trzebińskiej - Kamińskiej i przedstawia z jednej strony klęczącego bramkarza hokejowego a z drugiej — wieniec z liści laurowych. Napis w otoku brzmi: „P. Z. świata, Krynica 1 — 8 lutego”. Świata Krynica 1 — 8 lutego“.

Zmniejszony medal tego samego rysunku służyć będzie jako nagroda dla graczy zwycięskich drużyn.

Losowanie turnieju krynickiego odbędzie się 31 b. m.

Wobec ukazania się w prasie polskiej szeregu wiadomości o podziale na grupy w rozgrywkach w czasie mistrzostw hokejowych świata w Krynicy, PZHL komunikuje, że losowanie i podział na grupy zostaną przeprowadzone dopiero w dniu zebrania kongresu LIGH t. j. 31 stycznia w Krynicy.

Wykaz dwunastu graczy polskich, zakwalifikowanych przez kapitaną związkowego PZHL, do reprezentacji, zostanie ogłoszony najpóźniej 20 stycznia r.b.

SZA

CHY

Dwie partje indyjskie

grane na turnieju międzynarodowym w Hastings

I.
Białe: Sułtan Khan.
Czarne: Capablanca.

1. Sg1—f3 Sg8—f6
2. d2—d4 b7—b6
3. c2—c4 Ge8—b7
4. Sb1—c3 e7—e6
5. a2—a3! d7—d5
Pewniejsze jest Ge7.
6. c4xd5! e6xd5
7. Gc1—g5 Gf8—e7
8. e2—e3 O—O
9. Gf1—d3 Sf6—e4
10. Gg5—f4! Sb8—d7
11. Dd1—c2 f7—f5!
Bardzo ryzykowne. Lepiej byłoby 11. ... Sd7e6.
12. Sc3—b5! Ge7—d6
Przymusowe posunięcie z powodu groźnej utraty jakości.
13. Sb5xd6 e7xd6
Wieczna pięta Achillesowa.
14. h2—h4! Wa8—e8
15. Dc2—b3 Dd8—e7
16. Sf3—d2! Sd7—f6
17. Sd2xe4 f5xe4
Na 17. ... Sxe4, było 18. f3, Sf6.
19. Kd2 dla czarnych mniej korzystne.
18. Gd3—e2 Wc8—c7
19. g2—g4! Wf8—e8
20. g4—g5 Sf6—d8
21. Ge2—g4! Wc7—c1+
22. Ke1—d2 Wc8—e2+
23. Db3xc2 Wc1xc2+
24. Kd2xc2 De7—c7+
25. Kc2—d2 De7—c4
26. Gg4—e2 Dc4—b3
27. Wa1—b1 Kg8—f7—
28. Wh1—c1 . . .
Białe zajmują linję e i wobec tego eliminują zupełnie lekkie figury przeciwnika.
28. . . . Kf7—e7
29. Wc1—c3 Db3—a4
30. b2—b4 . . .
Aby 31. b5 i Wb4 rozpoznać położenie na Dame przeciwnika.
30. . . . De4—d7
31. Wb1—c1 a7—a6
32. Wc1—g1 Dd7—b3
33. Wg1—c1 Dh3—d7

34. h4—h5 Ke7—d8
35. Wc1—e2 Dd7—b3
36. Kd2—c1 Dh3—h4
37. Kc1—b2 Dh4—h3
Oczywiście nie Dxf2 ze względu na 38. Gxa6.
38. Wc2—c1 Dh3—h4
39. Wc3—e2 Dh4—h3
40. a3—a4! Dh3—h4
41. Kb2—a3 Dh4—h3
42. Gf4—g3 Dh3—f5
43. Gg3—h4 g7—g6
43. ... Dh3? 44. g6+, Dxb4 45. gxb1 i wygrywa.
44. h5—h6 Df5—d7
45. b4—b5 . . .
Hindus kontynuuje swą znakomitą blokadę.
45. . . . a6—a5
46. Gh4—g3 Dd7—f5
47. Gg3—f4 Df5—h3
48. Kc3—b2 Dh3—g2
49. Kb2—b1! Dg2—h3
Znowu pion f2 był nie do wzięcia. Np. 49. ... Dxf2 50. Gg4, Dh4, 51. Wg1 i 52. Wh2 i Dama w potrzasku.
50. Kb1—a1 Dh3—g2
51. Ka1—b2 Dg2—h3
52. Wc1—g1 Gb7—c8
53. Wc2—c6! Dh3—h4
54. Wg1—c1 Ge8—g4
Lub też 54. ... Gb7. 55. Wxb1, Dxf2, 56. Wc2.
55. Ge2—f1!! Dh4—h5
55. Dxf2+ rozбивa się o 56. W6—c2! Dg1. 57. Wg2 (lub 56. ... Dh4, 57. Wh2). (jeszcze jedna pułapka: 57. Wxb6, Gh3!).
56. Wc1—e1 Dh5—h1
57. Wc1—c1 Dh1—h5
58. Kb2—c3 Dh5—h4
59. Cf4—e3! Dh4xe3
60. Kc3—d2 Dc5—f5
61. Wc6xb6 Kd8—e7
62. Wb6—b7+ Ke7—e6
63. b5—b6 Se8—f6
Zapomniał!
64. Cf1—b5 Df5—f3
65. Wb7—b8 Czarne poddały się
Wybitny wyczyn hinduskiego mistrza!

II.
Białe: W. Winter.
Czarne: Sułtan Khan.

1. d2—d4 Sg8—f6
2. c2—c4 e7—e6
3. Sb1—c3 Gf8—h4
4. Dd1—b3 c7—c5
5. d4xc5 Sb8—c6
6. Sg1—f3 Sf6—e4
7. Gc1—d2 Se4xc5
8. Db3—c2 f7—f5
9. g2—g3 . . .
Winter uważa to za swój wynalazek, ale prawdopodobnie jednocześnie próbowali ten wariant inni mistrzowie. Rzeczywiście goniec stoi najskuteczniej na 2g.
9. . . . O—O
10. Gf1—g2 d7—d6
11. Wa1—d1 e6—e5
12. a2—a3 Gb4xc3
13. Gd2xc3 Dd8—c7
14. O—O f5—f4?
Pozycyjny błąd. Białe mogą stać się atakować osłabione skrzydło królewskie przeciwnika na przekątnej b1—h7.
15. Dc2—d2 Ge8—g4
Pośrednio zasłania piona d6. a mianowicie 16. Dd6, Dd6. 17. Wd6 e4. 18. Se5. Se5. 19. Ge5, Ge2!
16. b2—b4 Se5—a4
17. Gc3—a1 Wa8—d8
18. Dd2—e2 Sa4—b6
19. Sf3—g5 Gg4—f5
20. Gg2—e4 h7—h6
21. Ge4xf5 h6xe5
22. g3xf4! g5xf4
23. e4—c5! Sb6—c8
24. Dc2—b3+ d6—d5
25. Gf5—e6+ Kg8—h7
26. Db3—h3+ Kh7—g6
27. Ge6xd5 Sc6—d4
28. Dh3—g4+ Kg6—h6
29. Ga1xd4 e5xd4
30. Dg4—h4+ Kh6—g6
31. Wd1xd4 Sc8—e7
32. Gd5—e4+ Kg6—f7
33. Dh4—h5+ Kf6—f6
34. Wf1—d1 Wf8—h8
35. Dh5—g4 Wd8xd4
36. Wd1xd4 Dc7—e5
37. Wd4—d6+ Kf6—f7
38. Ge4—d3 b7—b5
39. Cd3xb5 g7—g5
40. Gb5—c4+ Kf7—f8
41. Wd6—d8+ Kf8—g7
42. Wd8xb8 Kg7xb8
43. Dc4—h5+ Kh8—g7
44. Dh5—f7+ Kg7—h8
45. Df7—f8+. Czarne poddały się.
Wybitny wyczyn angielskiego mistrza Wintera.

Złote odznaki dla sędziów piłkarskich

Zarząd P. K. S. nadał złote odznaki sześciu działaczom, szczególnie zasłużonym okolo organizowania stanu sędziowskiego p. n. w Polsce. Jako pierwsi otrzymali odznaki pp.: inż. Rosenstock (Kraków), Strzelecki (Warszawa), Mallow (Poznań), radca Hemerling i kpt. Bilor M. (Lwów) oraz dyr. Kosicki (Katowice).

Zapisujcie się na członków L.O.P.P.

Mistrzowska drużyna Argentyny „La Plata“

przybywa w lutym do Europy środkowej, gdzie rozegra szereg spotkań piłkarskich.

Kwalifikacyjny turniej

Łódzki okręgowy związek szachowy przystąpił do organizacji drużynowego turnieju kwalifikacyjnego na następujących warunkach.

Każda sekcja, względnie klub, zgłasza jedną drużynę. Drużyna składa się z 6 graczy i jedno go zapasowego. Na zasadzie osiągniętych wyników, drużyny będą sklasyfikowane na klasy A, B i C z tem, iż do klasy A może wejść jedna czwarta drużyn biorących udział w turnieju, do klasy B jedna trzecia, a reszta do klasy C.

Międzynarodowa konferencja w sprawie złota zwołana zostanie wkrótce do Londynu

W ostatnich dniach odbył się szereg doniosłych konferencji między przedstawicielami brytyjskich i francuskich banków emisyjnych z udziałem wybitnych urzędników ministerstw skarbowych obu państw.

Narady te, które odbyły się w Paryżu wywołały na łamach prasy francuskiej i angielskiej głośne echa.

W jednym z ostatnich numerów „Matin'a” podaje Sauerwein szereg ciekawych szczegółów o francusko - angielskich naradach. Rozmowy te dotyczyły w pierwszym rzędzie sprawy lepszego podziału złota.

Anglicy twierdzą, że kapitały chętniej płyną do Francji niż do Anglii, to też Francja była w możności obniżyć stawkę dyskontową do 2 proc.

Ze względów prestiżowych Bank Angielski nie może przyjąć bezpośredniego poparcia rynku francuskiego. Teoretycy i finansisci angielscy wysunęli koncepcję zwołania międzynarodowej konferencji dla omówienia problemu złota.

Sauerwein kończy swe doniesienia zapewnieniem, że żadna siła nie zmusi Francji do takie

go pożyczania pieniędzy, które byłoby sprzeczne z interesami jej ludności.

Obszerny artykuł znajduje się w tej sprawie na łamach „Daily Telegraph'u”. Według tych doniesień narady francuskie dotyczyły w pierwszym rzędzie trudności na rynkach kredytowych.

Koła finansowe Anglii są zdania, że obecne ustawodawstwo, które reguluje emisję bankno-

tów we Francji nie nadaje się już dla wymogów współczesnej polityki handlowej i przemysłowej, gdyż ogranicza obieg pieniężny i prowadzi do zbędnego gromadzenia złota w Banku Francuskim.

Spodziewane jest kontynuowanie tych narad na terenie Londynu, dokąd udać się mają w najbliższym czasie przedstawiciele Banku Francuskiego.

A. R.

Eksport do Stanów zagrożony!

Kontrolerzy amerykańscy w przemyśle polskim

Stany Zjednoczone A. P. nie tylko odgradziły się, jak wiadomo, prohibicyjną taryfą celną od przywozu z zagranicy, ale w wypadkach dumpingu stosują doń cały szereg restrykcji, do zupełnego zakazu przywozu włącznie, przyczem sprawdzenie czy dany towar nie jest eksportowany po cenach niższych od krajowych, powierzane jest specjalnym kontrolerom, których Stany Zjednoczone wysyłają do wszystkich państw eksportujących.

Ze rezultaty badań tych kontrolerów niezawsze odpowiada-

ją istotnemu stanowi rzeczy, świadczą przykład Polski, na której terenie kontroler Departamentu Cel Stanów Zjednoczonych, opierając się na danych zupełnie niemiarodajnych, ostatnio zakwalifikował eksport całego szeregu artykułów chemicznych, jako dumping, skutkiem czego wywóz tych artykułów do Stanów został całkowicie uniemożliwiony.

Ten fakt niesłusznego upo-

Akcja kompromisowa w kartelu przedziałników

Aktualna obecnie kwestja kartelu przedziałniczego nie została jeszcze załatwiona.

Po wizycie przemysłowców u min. Prystora — dalsze pertraktacje, prowadzone będą na gruncie łódzkim, zgodnie z życzeniem ministra. Jak wiadomo, wysunięta została ze strony firm, które sprzeciwiły się dalszemu należeniu do kartelu, propozycja wyłonienia komitetu, składającego się z sześciu osób. W Komitecie takim każda z trzech grup, istniejących w przedziałnictwie bawełnianym miałyby po dwu przedstawicieli.

Komitet ten zająłby się ustaleniem klucza, o charakterze kompromisowym, na zasadzie którego umożliwione będzie firmom należeniu do kartelu. Propozycja powyższa rozpatrywana będzie na jutrzejszym zebraniu zarządu zrzeszenia producentów przędzy bawełnianej.

TEATR KAMERALNY
We wtorek, dnia 20 stycznia o g. 9-ej wiecz. Jedyny występ czolowych artystów
b. BALETU S. DJAGILEFFA
VERA PIETRAKIEWICZ
Primabalerina baletu S. Djagileffa
IRENA POPIELSKA
Solistka teatru Palace w Paryżu oraz wszechświatowej sławy trupy amerykańskiej „Blue-Birds”
MARJAN WINTER
Solista baletu S. Djagileffa i Anny Pawłowej.
Szczegóły w afiszach.
Bilety do nabycia w kasie zamian Piotrkowska 74 od godz. 10 do 7 wiecz. Tel. 164-00.

Monopol, czy finansowanie zakupów wełny krajowej?

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” (M. G.) telefonuje:

Pomimo, że łódzki przemysł włókienniczy wypowiedział się kategorycznie przeciwko wprowadzeniu monopolu na zakup wełny krajowej organizacja „Runo Polskie” w Warszawie czyni w dalszym ciągu zabiegi u czynników miarodajnych w tej sprawie, starając się o pozy-

skanie dla tej koncepcji pewnych czynników w ministerstwie rolnictwa.

W tej sprawie i w związku z oświadczeniem łódzkiego przemysłu włókienniczego gotowości wydatnego udziału w akcji zmierzającej do finansowania zakupów wełny krajowej, ma zapas w najbliższym czasie decyzja.

Pobór podatku majątkowego Rolnictwo nie płaci

Ministerstwo skarbu zarządziło, jak wiadomo, dalszy częściowy pobór zaległości z tytułu podatku majątkowego.

Nowa rata podatku ustalona została w wysokości 0,3 proc. od wartości majątku, przyjętej za podstawę wymiaru podatku majątkowego i ściągnięta będzie od płatników II i III grupy kontyngentowej, to znaczy od handlu i przemysłu oraz od różnych płatników. Natomiast nie zapłaci nowej raty podatku rolnictwo.

Nowa rata podatku płatna będzie w terminie do dnia 28 lutego 1931 roku.

O wysokości kwot, płatnych na podstawie powyższego zarządzenia, płatnicy będą zawiadomieni piśmiennie.

Ministerstwo skarbu w powołanym okólniku wyjaśnia, że dalszy pobór podatku majątkowego ma na celu częściowe osiągnięcie preliminarzowych wpływów budżetowych z tytułu tego podatku oraz, że przy wydaniu zarządzenia uwzględniono obecne położenie gospodarcze i zdolność płatniczą poszczególnych kategorii majątku.

500 milionów dolarów pożyczki Ameryka i Francja Anglii

Szereg pism amerykańskich zamieściło w ostatnich dniach informacje o mającej nastąpić w najbliższym czasie wielkiej transakcji pożyczkowej dla Anglii. Chodzi tu o udzielenie pożyczki przez kapitalistów amerykańskich i francuskich rządowi angielskiemu w wysokości pół miljarda dolarów.

Projekty pożyczkowe pozostają w związku z planem kan-

clerza skarbu Snowdena w sprawie konwersji angielskiej 5 procentowej pożyczki wojennej, której znaczna część jest w posiadaniu zagranicy.

Podkreślić należy, że na podstawie informacji cisy londyńskiej doniesienia prasy amerykańskiej są w angielskich sferach oficjalnych usilnie demontowane.

Miljard franków francuskich Międzynarodowa pożyczka dla Jugostawji

Rząd jugostawiański pertraktuje z przedstawicielami banków zagranicznych w celu zaciągnięcia pożyczki stabilizacyjnej. Wysokość pożyczki określono na 1 miliard franków francuskich. Do konsorcjum banków, które mają pożyczkę

te przejąć, wchodzi banki francuskie z bankiem „Union Parisienne” na czele, które pokryją połowę pożyczki; drugą połowę przejmą banki szwajcarskie, holenderskie, belgijskie, włoskie, szwedzkie i amerykańskie.

Pruskie odszkodowania

W najbliższych dniach spodziewane jest podpisanie układu pomiędzy Rzeszą a rządem pruskim w sprawie odszkodowań za poznańskie listy zastawne. Będzie to jeden z najbardziej skomplikowanych układów konwersyjnych.

Chodzi tu o sumę 30 milionów złotych za poznańskie listy zastawne w związku z przyjęciem przez rząd pruski wszystkich pretensji za listy zastawne i renty.

Główną trudność przedstawia dla Niemiec sprawa ustalenia sum odstąpionych Polsce z tytułu rozrachowań.

Różnica zdań pomiędzy rządem Rzeszy a rządem pruskim wywołana została w dużej mierze znaczną różnicą w polskim i niemieckim ustawodawstwie waloryzacyjnym.

Ostatecznie wartość nominalna odszkodowania ustalona została na 32 proc. wartości przy czym ponieważ przez czas dłuższy nie płacone były procenty, wobec czego stopa waloryzacyjna nie jest lepsza od przeciętnej innych papierów i listów zastawnych pruskich w związku z mającym nastąpić zawarciem tego układu oczekiwane jest wypuszczenie nowych papierów dla posiadaczy poznańskich listów zastawnych wartości 27 — 28 proc.

Izba pracy w Łodzi

Na czele Naczelnej izby gospodarczej ma stanąć b. minister Kwiatkowski

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” (M. G.) telefonuje:

Ministerstwo pracy i opieki społecznej rozważa obecnie projekt uruchomienia na terenie Rzeczypospolitej izb pracy.

Również w ministerstwie rolnictwa czynione są kroki do uruchomienia izb w ważniejszych ośrodkach kraju, m. in. w Łodzi. Dotychczas bowiem istnieją tylko izby rolnicze: w Warszawie, Poznaniu, Toruniu

i Katowicach.

Znajduje się to w związku z całkowitem zrealizowaniem samorządu gospodarczego, czyli utworzeniem Naczelnej izby gospodarczej, której prezesurę miałby objąć b. minister przemysłu i handlu inż. Eugeniusz Kwiatkowski.

Należy dodać, że izby pracy mają być zapoczątkowane w Łodzi, Warszawie, Zagłębiu Śląskiem i Dąbrowskiem.

Spółdzielczy Bank Kredytowy

Właścicielei Nieruchomości m. Łodzi

Rozwój Spółdzielczego Banku Kredytowego właścicielei nieruchomości m. Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 39 jest imponujący. W roku 1930 bilans banku wykazał zadawalające rezultaty. Wykazuje on 35.477 zł. 35 gr. netto zysku, przyczem w myśl ustawy o bankach spółdzielczych stworzono kapitał rezerwowo ze składek wpisanych nowych udziałowców w r. 1930 w wysokości 4.880 zł. Łącznie zatem zyski banku w ubiegłym roku wyniosły sumę 40375 zł. 35 gr.

Dyrekcja banku wystąpi na walnem zebraniu banku, które odbędzie się w lutym b. r., z wnioskiem o podwyższenie dywidendy.

Zyski banku nie pochodzą ze spekulacyjnych transakcji, ani też z wysokiego dyskonta, któ-

re pociąga za sobą wielkie obli-

go, gdyż kredyty udzielane przez bank zostały ograniczone do 10 tysięcy zł. i to jedynie na weksle, otrzymane przez właścicielei realności od lokatorów tytułem czynszu komornianego.

Głównie dochody banku opierają się na operacjach, związanych z uzyskaniem i spłaceniem pożyczek w Towarzystwie Kredytowym, które to operacje załatwiane są przez właścicielei nieruchomości za pośrednictwem banku.

Dążeniem banku nie jest przyjmowanie wielkich wkładów. Pomimo, iż oprocentowanie wkładów nie jest wyższe, aniżeli w innych bankach, zaufanie do instytucji bankowej właścicielei nieruchomości jest bardzo wielkie.

Upadłości i nadzory

Firmie „W. Lubawski i Jakubowicz”, fabryka towarów wełnianych i półwełnianych w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 80, oraz jej właścicielem Wolfowi vel Wilhelmowi Lubawskiemu i Abramowi Jakubowiczowi we wrześniu r. ub. sąd udzielił odroczenia wypłat na przeciąg trzech miesięcy.

Przedstawiony przez biegłego, mianowanego przez sąd, bilans, sporządzony we wrześniu r. ub. zamknięty został sumą 235,000 zł. i niewiele się różnił od bilansu złozonego przez firmę.

Kapitał firmy wyraża kwotę 120,000 zł. Pozycja wierzycieli w sumie 114,000 złotych znajdowała pokrycie w pozycji towarów, oszacowanych przez biegłego na sumę 124,000 zł.

Obecnie po upływie trzymiesięcznego czasokresu trwania nadzoru, firma zwróciła się do sądu z prośbą o zarządzenie otwarcia postępowania układowego. Propozycje układowe przedstawiają się następująco: zmniejszenie sumy długu równomiernie dla wszystkich wierzycieli o 60 proc. t. j. do wysokości 40 proc. pierwotnych należności bez odsetek, rozłożenie spłaty zrekontowanych w powyż. sposób długów na cztery raty, po 10 proc. każda, płatne w odstępach sześciomiesięcznych od daty uprawomocnienia się wyroku, zatwierdzającego układ.

Sąd na ostatniej sesji zarządził otwarcie postępowania układowego.

W dniu wczorajszym sąd ogłosił upadłość Dawidowi Peszesowi, pro wadzającemu zakład jubilerski w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 69 na własną jego prośbę.

Bilans przedstawiony przez Peszesa po stronie aktywów przedstawia kwotę 254,000 zł., po stronie pasywów zaś 448,000 zł., wobec czego straty wynoszą około złotych 200,000. Towary na składzie oszacował na sumę 190,000 zł.

Sąd ogłosił upadłość, chwilę otwarcia oznaczając tymczasowo na dzień 15 grudnia 1930 roku, sędzią komisarzem mianowano sędziego handlowego Leopolda Rozenbauma a kuratorem adwokata Karola Szczechę. Upadłego oddano pod dozór policji.

Również w dniu wczorajszym ogłoszono upadłość firmie „Zygmunt Dmowski i S-ka” przedsiębiorstwo sprzedaży samochodów w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 150 na własną prośbę firmy.

Załączony do podania bilans wyczuje przewyżkę pasywów nad aktywami i zamknięty jest sumą 427,000 zł., w tem kapitał zakładowy 88,000 zł. Pozycja towarów wyczuje kwotę 220,000 zł. Ogólnie pasywa przewyższają aktywa o 48,000 zł.

Sąd ogłosił upadłość, chwilę otwarcia upadłości oznaczając tymczasowo na dzień 16 stycznia 1931 r., sędzią komisarzem mianowano sędziego handlowego Otto Eisenbrauna, a kuratorem adwokata Józefa Gralewskiego.

We wrześniu r. b. firmie Gustaw Paszke w Aleksandrowie przy ul. Kościelnej 12 odroczył sąd wypłaty na przeciąg trzech miesięcy.

Bilans, sporządzony przez biegłego wyrażał się w kwocie 126,000 zł. w tem kapitał własny 33,000 zł. Po upływie trzechmiesięcznego trwania nadzoru firma zwróciła się do sądu z prośbą o otwarcie postępowania układowego, przedstawiając propozycje układowe, jak na-

„W. I. Z. O.”

Dziś w sobotę, dn. 17 b. m. o godz. 9-ej wieczór, w lokalu własnym przy ul. Sienkiewicza Nr. 26, odbędzie się odczyt

p. d-ra Jurisa, delegata centrali „Keren-Kajemet” w Jerozolimie, na temat:

„Rola kobiety żydowskiej w odbudowie Palestyny”.

stępuje: długi firmy zostaną zredukowane do 70 proc. i zapłacone będą w 4 ratach w ciągu 2 lat w odstępach 6-miesięcznych od daty uprawomocnienia się wyroku, zatwierdzającego układ, pierwsze 2 po 15 proc., następne dwie po 20 proc.

Sąd zarządził otwarcie postępowania układowego nad firmą Gustaw Paszke w Aleksandrowie.

Dolar w Warszawie

Warsz. kor. „Głosu Porannego” (M. G.) telefonuje:

Już od kilku dni Bank Polski zakupuje dolary ewentualnie sprzedaje po 8.90,5 — 8.91.

Zapotrzebowanie dolarów na giełdzie warszawskiej ostatnio się wzmożyło, a prywatnie żądają nawet ponad 8.91 za dolara. Jest to jednak objawem przejściowym, który niezawodnie nie przeciągnie się długo.

Chiny odmówiły przyjęcia pożyczki amerykańskiej w srebrze

Chiński minister skarbu Svong odmówił zaakceptowania proponowanej przez Amerykę pożyczki srebrnej w wysokości 200 milionów dolarów. W odmowie swej minister zaznaczył, że Ameryka wykazała silne zdenerwowanie w związku z posiadaniem kolosalnych zapasów srebra i że powinna znaleźć inny środek w celu zrównoważenia stosunku między cenami złota i srebra.

Strejk włóknarzy w Szwecji

SZTOKHOLM, 16 stycznia. W szwedzkim przemyśle tekstylnym strejkuje obecnie 34 tys. robotników. Przyczyną strejku jest zniżka płac. W niektórych miejscowościach doszło do krwawych starć policji ze strejkującymi.

Rynek pieniężny

Warszawska giełda pieniężna GOTÓWKA

Dolary 8,92

CZEKI

Belgia 124,30
Holandia 358,90
Londyn 48,31
N. Jork — czeki 8,915
Oslo 238,45
Paryż 34,97
N. Jork — kabel 8,924
Szwajcaria 172,76
Praga 26,41
Wiedeń 125,45
Włochy 46,71
Berlin 212,—

AKCJE

Polski 152,—
Sole potasowe 90,—
Starachowice 11,50
Zachodni 70,—
Lilpop 20,—
Haberbusch 105,—

PAPIERY PAŃSTWOWE I LISTY ZASTAWNE

3 proc. premj. budowl. 50,—
inwestycyjna 92,50
dolarówka 46. 45,75

dolarowa 68,—
kolejowa 102,50
8 proc. B. G. K. 94,—
8 proc. budowlane 93,—
7 proc. listy ziemskie dol. 76,50
4 i pół proc. listy ziemskie zł. 51,50 51,75
5 proc. m. Warszawy zł. 57,25 57,—
8 proc. m. Warszawy 75,25 75,12 71,25
8 proc. m. Częstochowy 62,—
8 proc. m. Kalisza 62,—
8 proc. m. Łodzi 67,75
8 proc. m. Piotrkowa 62,—
4 i pół proc. odł. poz. konw. m. Warszawy z 1926 r. — V em. 43,50

Ofiary

Zamiast kwiatów na grób b. p. Marysi, córki doktorostwa Jakubostwa Solowiejczyka — w kancelarii TOZ-U złożyli:

p. Józef Hofman zł. 50,—
inż. Rozenblum zł. 25,—
dyr. B. Dynenson zł. 25,—

Gabinet dentystyczny

E. FUCHS
Nawrot 4, tel. 127-31
czynny.

Dziś, w sobotę, dnia 17 b. m. o godz. 11-ej wieczór odbędzie się
W SALI FILHARMONJI
WIELKI TRADYCYJNY
BAL
MASKOWY
na rzecz szpitala „KOCHANÓWKA”.
Wejście 4. 7.— (pp. oficerowie i studenci 3.—)

KINO-TEATR
SPÓŁDZIELNI
Stenklewca 40.

Dzisiaj i dni następnymi! Wspaniały film orientalny wg. słynnego dramatu H. Kistenmaeckers'a p. t.
KWIAT WSCHODU
W rol. gł. Cladia Vietrix i Jaque Catelein. Silny dramat nowoczesny, na tle dwóch kultur w duszy młodej marokanki. — Rzecz dzieje się współcześnie w Afryce, na morzu śródziemnym i w Tulonie.

Początek seansów o godz. 4 pp., w soboty, niedziele i święta o g. 2 pp. Na pierwszy seans ceny miejsc po 60 gr.
Biletu ulgowe ważne we wszystkie dni.

Następny program:
BIAŁY KAPITAN
W rol. gł. Lili Damita i Ronald Colman.

Dr. med.
Sadokierski
Stomatolog-chirurg
onoroby zębów, szczęk, dziąseł, podniebienia, języka i t. d.
regulacja zębów
Rentgen elektroterapija
Ordynuje 3-7 7627
PIOTRKOWSKA 164 Tel. 114-20

LECZNICA
lekarzy specjalistów przy Górnym Ryнку
Piotrkowska 294, tel. 122-89 (przy przystanku tramw. pabjanickich Czynna od 10-ej rano do 7-ej wiecz. w niedziele i święta do 2-ej po poł. Wzrostki specjalności i dentystryka. Kaplele świetlne, lampy kwarcowa, elektryzacja, Roentgenoszczepienie, analityz (moczu, kału krwi, płoczin, wydzielina itd.) Operacje, opatrunki.
Wizyty na miasto. Porada 4 zł.
Porada dentystryczna oraz weneziologozna dla chorób skórnych i wenerycznych
3 ZŁOTE

Do akt. Nr. 217-1931 r.
Ogłoszenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, Feliks Harasimowicz zamiesz. w Łodzi, przy ul. Zawadzkiej 7 na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dn. 30 stycznia 1931 r. od godz. 10 r. w Łodzi, przy ul. Brajera 8 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Hugona i Almy Appeltów i składających się z materiałów włókienniczych oszacowanych na sumę zł 920.
Łódź, dn. 14.1.31 r.
Komornik F. Harasimowicz

Dr. med.
SILBERSTROM
ZIELONA 11
Tel. 113-42
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Leczenie Lampą Kwarcową.
Przyjmuje od 4 do 8 p. p.
Panie od 4-5. Niedziela od 9-1.
Dla niezamożnych ceny lecznic.

Doktor
KLINGER
Specjalista chorób wenerycznych, skórnych i włosów.
Andrzeja 2, od 9-11 i 5-8 telef. 132-28.
W niedz. i święta od 10-12 i od 1-2 po poł. w lecznicy Piotrkowska 62

DR. MED.
Markowiczowa
chor. skórne i weneryczne, kosmetyka lekarska
przeprowadziła się na ulicę Zawadzka 14
tel. 166-35.
Przyjmuje od 9-11 i od 3-4 wiecz.

DR.
St. Bibergal
MONIUSZKI 11
TELEFON 163-22
Choroby skórne i weneryczne, elektroterapia
Przyjmuje od 8-10 i od 5-8 w. w niedz. od 10-12.

Dr. med.
ST. PRAPORT
GINEKOLOG—UROLOG
CHOROBY KOBIECE I DRÓG MOCZOWYCH
Gdańska 77a, tel. 208-98.
Przyjmuje od 6-8 w i w wiecznocy „SANITAS”, Cegielniana 29.

DR. MED.
GUSTAWA ZAND-TENENBAUMOWA
choroby kobiece i akuszerja
Wólczańska 4. — Tel. 220-25
POWRÓCIŁA
i wznowiła przyjęcia od 3 do 4 po poł.

Do akt. 2208 | 1930 r.
Ogłoszenie
Komornik Sądu Powiatowego w Łodzi Bronisław Pingielski zam. w Łodzi przy ul. Południowej 20 na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 27 stycznia 1931 r. od godz. 10-ej rano w Łodzi, przy ul. Gołębiej 8 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości należących do Józefa Kwasuckiego i składających się z samochodu, mebli i ubrania oszacowanych na sumę zł. 1430.—
Łódź, 16.1. 31 r.
Komornik Br. Pingielski

Posadę
istwo znajdzie ten kto akocny kurs buchalterji pod kierownictwem rutynowanego pedagoga. Specjalny kurs buchalterji bankowej i techniki biurowej. Wiadomość w administracji „Głosu Porannego” lub na miejscu Kilińskiego 60 mieszk. 45.
Doświadczony administrator
przyjmuje dom w administracji Zagwarantowana sumienna i oszczędna gospodarka. Pierwszorzędne referencje. Łask. zgłoszenia sub. „Administrator”

ŁÓDZ, PIOTRKOWSKA
Włisze 100
Centralny Instytut ds. Reklamowania
Wykonuje projekty reklamowe (zobacz stronę wstępny).

